

SIGNALLINAN

NR 25 SVENSK DYKERIHISTORISK FÖRENING

Juni 2010

Pris 40 kr

Innehållsförteckning:

Dykarledaren sommaren 2010
Styrelsens årsberättelse 2009
Protokoll Årsmöte 2010
Ekonomisk redovisning
Om Zetterströms grav

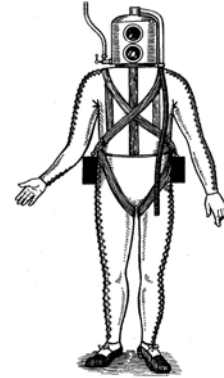
Manometrarna monterade
Rebreatherdagen 2009
Ny publikation från HDS UK
Captain Cousteau 100 år
Om Unn

Omslagsbild: Originalmanometrarna åter på plats på kammaren i Dyktankhuset.

Styrelsen

Lars Gustafsson, ordförande	0705 950536
Steven Eriksson, vice ordförande	0703 743951
Åke Johansson, klubbmästare och kassör	08 133570
Hans Bohlin, sekreterare	0736 148410
Hans Örnhagen, ledamot	0732 503935
Robert Hjalte, ledamot	0708 109097
Jaan Joandi, styrelsesuppleant	0733 653517

Hedersmedlemmar

Bertil Jung	1997
Bo Cassel,	1998 † 2004
Anders Muren,	1999 † 2001
Ingvar Elvström,	2000 † 2000
Bengt Börjesson,	2001
Claes Lindemark,	2005
Ove Dahlstedt	2006
Dennis Österlund	2008 † 2007

Sponsormedlemmar:

Curt Nyberg AB

Dyfo Systems, Onsala

GDA / H T T, Göteborg

HydroCosmos

Interspiro, Lidingö

Poseidon, Göteborg

Sjöhistoriska museet, Stockholm

Svenska Sportdykarförbundet

Viking Trelleborg AB, Ystad

SVENSK DYKERIHISTORISK FÖRENING, SDHF

Medlemsavgift 2010, 250 kr insättes på pg 4400251-7

Kontaktadress: c/o Lars Gustafsson, Ejdervägen 31, 141 72 Segeltorp

Organisationsnummer: 802422-8457

Redaktör och ansvarig utgivare för Signallinan och www.sdhf.se

Hans Örnhagen, Havrestigen 15, 137 55 Tungalsta

Glöm inte att anmäla Din e-postadress till info@sdhf.se

Håll uppsikt på hemsidan www.sdhf.se

Dykarledaren sommaren 2010.

Tyvärr något försenat försöker jag samla material till denna Signallina, den 25:e i ordningen. Som ni redan märkt är den tunnare än förra gången och ni vet varför. Styrelsen har ännu inte tagit ställning till om vi skall göra tidningen till en ren web-tidning, vilket skulle minska våra kostnader men inte arbetet. Det är klart att kan vi i framtiden locka med ”författarbidrag” som årligen motsvarar vad vi idag betalar för tryck och distribution så skulle det kunna bli några hundralappar per sida för nyskrivet material som passar till Signallinan. Något att fundera på och återkomma med synpunkter.

Årsmötet var väl inte så välbesökt, men för er som inte kunde komma redovisas dokumenten här i tidningen. För er på västkusten vill jag bara påminna att det behövs ett initiativ och förslag för lämplig plats för 2011 års möte i maj – juni. Om det skall kombineras med dykningens dag skall mötet vara 28 maj 2011. Kontakta styrelsen snarast om du har ett tips eller förslag.

Några av årets öppethållardagar har slagit tidigare besöksrekord, vilket är roligt. Det finns fortfarande dagar som ännu inte är bemannade så var snälla och hör av er. En positiv sida av verksamheten är att vi löpande får in äldre prylar och en del bilder från svunna dagar. Ett stort tack till alla som bidrar till verksamheten. Förhoppningsvis får vi också lite förklarande text så att bilderna kan användas i kommande nummer av Signallinan om det nu blir några. **Det beror på er.**

En skön sommar med många öppetdagar på Dyktankhuset önskar
Hans Örnbaden

Svensk Dykerihistorisk Förening

Styrelsens årsberättelse för 2009

Styrelsen har under året bestått av: Lars Gustafsson, Steven Eriksson, Åke Johansson, Robert Hjalte, Hans Örnbaden, Magnus Lindström, Bert Westenberg och Hans Bohlin.

Hedersmedlemmar:	Bertil Jung	1997	
	Bo Cassel	1998	† 2004
	Anders Muren	1999	† 2001
	Ingvar Elvström	2000	† 2000
	Bengt Börjesson	2001	
	Claes Lindemark	2005	
	Ove Dahlstedt	2006	
	Dennis Österlund	2008	† 2007

Medlemsredovisning:

Föreningen bestod år 2009 av 223 registrerade personliga medlemmar och 33 klubb/företags medlemmar. Totalt 256 st.

Öppethållande, Specialvisningar och Arrangemang 2009:

Premiär för öppethållning. Den 25 april.

Dykningens dag. Den 23-24 maj Ca: 500 åskådare och 100 besökare.

Skärgårdsmässan. Den 30-31 maj Ca: 700 åskådare och 150 besökare.

Tungdykning vid kaj, privat arrangemang i samband med öppethållande den 6-7 juni.

Visning av museet för deltagarna i räddnings dykar kursen på Kungsholmen den 12 juni.

Visning av museet för Pavel Borovikov med sällskap från Ryssland som ånyo besökte Vasa museet och Dyktankhuset den 14 augusti.

Skeppsholmsdagen. Den 20 september, öppet hela helgen Ca: 300 besökare.

Rebretherdagen. Vid nya DNC i Karlskrona 28-29 november, Johan Carlson, Åke Larsson, Ordf. mfl. Arrangerade. Ca: 70 deltagare.

Föredragshållare var Dan Warkander från Buffalo University i USA, Mätning av RB och CO2. Anders Näsman, Dykning på "Sjöhästen", Hans Örnbaden, "Olyckor inom RB dykning" samt Jerry Lindén som berättade om och visade den nya "DNC anläggningen" i Karlskrona.

Specialvisningar: 5 tillfällen. Arbetsträffar: 5 tillfällen.

Vanliga öppettid: 31 dagar. Alla i Dyktankhuset.

Nya föremål och donationer:

Nya föremål fortsätter kontinuerligt att doneras till föreningen, under året har bla. ett Uv-hus donerats (se Signallinan) samt tryckkammare och annan utrustning från bröderna Lögberg.

Årsmöte:

Årsmötet 2009 hölls i Dyktankhuset, Stockholm den 14 mars.

Styrelsemöten:

Styrelsen har haft telefonkontakt men inget fysiskt styrelsemöte under året.

Kontakter med andra dykerihistoriska föreningar och museer:

Under året har en medlem deltagit i dykeri mäss besök i Ryssland.

Ordf. besökte under, tj resa, vecka 40 det privata dykerimuseet i Moskva.

4 personer från SDHF deltog i den av Norrmännen arrangerade skandinaviska dykerihistoriska samlingen i Larkollen söder om Oslo mellan den 9-11 oktober.

Vilket var ett mycket uppskattat och trevligt arrangemang.

Inbjudan att deltaga i den Polska föreningens aktiviteter har erhållits, men ingen har haft tid att representera föreningen.

Signallinan:

Under 2009 kom Signallinan ut med två nummer.

I övrigt har tidskrifter och Signallinan utbytts med ett flertal dykerihistoriska sällskap i ett flertal länder.

Hemsidan och Nyhetsbrev:

Hemsidan har uppdaterats ett antal gånger. Diskussioner har förevarit om ersättning med ny hemsida. Men ingen ändring har ännu gjorts.

Redaktör för hemsidan / Signallinan har under 2009 varit Hans Örnhagen.

Styrelsen vill här passa på att varmt tacka alla som under året bidragit till att hålla öppet i Dyktankhuset samt hjälpt till vid arrangerandet av SDHF's olika aktiviteter.

Med tack för förtroendet!

Styrelsen SDHF

Delar av styrelse och medlemskader efter årsmötet 2010. Från vänster i bilden Robert Hjärte, Åke Larsson, Ola Lindh, Peter Lögberg, Hans Örnhagen, Per Einar Stömme, Josephine Weckman, Lars Gustafsson, Åke Johansson

Protokoll från SDHF's årsmöte 2010

DATUM: Lördagen den 29 maj 2010

PLATS: Tankhuset

TID: Kl 17:00

Mötets öppnande

Lars Gustafsson hälsade alla välkomna och förklarade mötet öppnad.

Följande medlemmar var representerade på mötet;

Gudmund Eriksson

Hans Örnhagen

Josephine Weckman

Lars Gustafsson

Ola Lindh

Per-Einar Strömme

Peter Lögdberg

Robert Hjalte

Åke Johansson

Åke Larsson

1. Val av:

a: ordförande för mötet

Till ordförande för mötet valdes Lars Gustafsson.

b: sekreterare för mötet

Till sekreterare för mötet valdes Åke Johansson.

2. Fråga om mötets behöriga utlysande och fastställande av dagordningen

Det fastställdes att mötet blivit i behörig ordning utlyst och utsänd dagordning godkändes.

3. Val av två justeringsmän att jämte ordf. justera protokollet för mötet

Till justerare för mötet valdes Hans Örnhagen och Åke Larsson.

4. Behandling av styrelsens berättelse över verksamhet och förvaltning.

a: styrelsens årsredovisning.

Lars Gustafsson föredrog styrelsens årsredovisning.

b: ekonomisk redovisning.

Lars Gustafsson och Åke Johansson föredrog ekonomisk redovisning

5. Behandling av revisorernas berättelse.

Revisionsberättelsen var ej klar.

6. Beslut angående ansvarsfrihet för styrelsen för det gångna året

Styrelsen beviljades ansvarsfrihet med den förutsättning att revisionsberättelsen skall vara klar till den 15 juni 2010 och att revisorerna godkännt årsredovisningen för år 2009.

7. Behandling av förslag till inkomst- och utgiftsstat för kommande verksamhetsår

Åke Johansson föredrog föreslagen budget för 2010 som sedan diskuterades.

8. Fastställande av inkomst och utgiftsstat för kommande år

Mötet fastställde inkomst och utgiftsstat för 2010

Åke Johansson fick i uppdrag att sända ut faktura på medlemsavgift senast den 30 juni 2010

9. Fastställande av årsavgift och minimibidrag för sponsormedlem

Medlemsavgift för 2011 är 250kr

Sponsormedlem liten för 2011 är 500kr

Sponsormedlem stor för 2011 är 5000kr

10. Val av vice ordförande och klubbmästare på två år.

Mötet valde Steven Eriksson som vice ordförande

Mötet valde Åke Johansson som klubbmästare

11. Val av två styrelsemedlemmar på ett år

Mötet valde Hans Örnhammen och Robert Hjalte

12. Val av två styrelsesuppleanter på ett år

Mötet valde Magnus Lindström och Bert Westenberg

13. Val av två revisorer på ett år

Mötet valde Joakim Löfquist och Anders Nicklasson

14. Val av en revisorsuppleant på ett år

Mötet valde Claes Lindemark.

15. Val av valberedning varvid sammankallande skall utses på ett år

Mötet valde Lennart Kattel och Peter Lögdberg

Sammankallande är Lennart Kattel

16. Övriga val

Det fanns ej några.

17. Behandling av till årsmötet inkomna skriftliga frågor och motioner

Inga skriftliga har inkommit.

18. Övriga ärenden

Det pratades om öppethållande av Tankhuset och hur vi skall kunna öka antalet som bidrar.

19. Mötet avslutas

Lars Gustafsson tackade för mötet och förklarade mötet avslutat.

_____
Åke Johansson
Vid protokollet

_____
Lars Gustafsson
Ordförande

_____
Hans Örnhammen
Justeras:

Justeras:

_____
Åke Larsson

SVENSK DYKERIHISTORISK FÖRENING

RESULTATRÄKNING FÖR VERKSAMHETSÅRET 2009

INTÄKTER		KOSTNADER	
MEDLEMSAVGIFTER:			
2009	23 300,00 kr	MÖTEN:	
		ÅRSMÖTET	2 114,00 kr
		MÖTEN o ARRANGEMANG	2 358,90 kr
		DYKN DAG.SKÄRG MÅSS	3 042,00 kr
		RB 2009	4 238,75 kr
TOTALT MEDLEMSAVGIFTER	23 300,00 kr	TOTALT MÖTEN	11 753,65 kr
ÖVRIGT:			
PROVA PÅ DYK SVENSEXA	3 000,00 kr	SIGNALLINAN	20 373,00 kr
ÅRSMÖTE, MÖTEN	1 350,00 kr	DVD ÖVERFÖRING	2 146,00 kr
SPECIAL VISNINGAR TANKEN	2 921,00 kr	TELIA Telefon	2 086,00 kr
HJÄLMEN	282,00 kr	POSTGIRO Avg.	1 425,00 kr
BÖCKER	1 250,00 kr	UTRUSTNING TANKHUSET	2 038,85 kr
FÖRSÄLJNING SDHF MÄRKEN	600,00 kr	INTERNET	2 350,00 kr
SPONSRING, RB 2009	5 900,00 kr	INVENT. PINS, DRÄKT	2 000,00 kr
ÖL OCH DRYCK	110,00 kr	HAKI STÄLLNING	9 787,75 kr
ÖVRIGT, ÖVERSKOTT, PANT mm	318,10 kr	T-DYK DRÄKT	3 050,00 kr
ÖPPETHÅLLANDE	2 691,50 kr	ÖVRIGT	406,00 kr
TOTALT ÖVRIGT	18 422,60 kr	TOTALT ÖVRIGT:	45 662,60 kr
INTÄKTER TOTALT	41 722,60 kr	KOSTNADER TOTALT	57 416,25 kr
		ÅRETS RESULTAT	- 15 693,65 kr

INGÅENDE BALANSRÄKNING

TILLAGÅNGAR:		SKULDER:	
INGÅENDE BALANS	62 117,00 kr	POSTGIRO	55 041,50 kr
		KASSA	7 075,50 kr
		SUMMA	62 117,00 kr

UTGÅENDE BALANSRÄKNING

TILLAGÅNGAR:		SKULDER:	
POSTGIRO	40 566,85 kr	UTGÅENDE BALANS	62 117,00 kr
KASSA	5 856,50 kr		
		ÅRETS RESULTAT	- 15 693,65 kr
SUMMA	46 423,35 kr	SUMMA	46 423,35 kr

Stockholm 100215

Åke Johansson Klubbmästare

SVENSK
DYKERIHISTORISK
FÖRENING

2009

INTÄKTER	BUDGET	UTFALL
Medlemsavgifter	58 000	23 300
Möten	7 000	1 350
Visningar	10 000	5 921
Hjälmen	2 400	282
Lotteri	2 000	0
Försäljning	2 000	1 850
Sponsring	10 000	5 900
Övrigt	4 000	3 119
Summa	95 400	41 722

KOSTNADER	BUDGET	UTFALL
Möten	25 000	11 753
Styrelsen	1 500	
Övrigt 1	10 000	2 552
Signallinan	20 000	20 373
Renovering	8 000	2 039
Telefon	2 000	2 086
Postgiro	1 300	1 425
Porto	2 200	
Internet	2 400	2 350
Inventarier	13 000	14 838
Övrigt 2	10 000	
Summa	95 400	57 416

2010

INTÄKTER	BUDGET
Medlemsavgifter	35 000
Möten	5 000
Visningar	7 500
Hjälmen	1 500
Lotteri	2 000
Försäljning	2 000
Sponsring	10 000
Övrigt	4 000
Summa	67 000

KOSTNADER	BUDGET
Möten	15 000
Styrelsen	1 300
Övrigt 1	5 000
Signallinan	20 000
Renovering	5 000
Telefon	2 000
Postgiro	1 300
Porto	2 000
Internet	2 400
Inventarier	13 000
Summa	67 000

Om Arne Zetterströms grav

Av Bo Persson

Förra sommaren åkte jag på en guidad *Runstenstur* genom Nynäshamns kommun. Guide på turen var Maria Landin, som har en stor kunskap om kommunens historia. Strax norr om Nynäshamns tätort pekade hon i skogen och sa att där ligger Nynäs gods kyrkogård. Den är väl värd ett besök la hon till. Några dagar senare kom jag samma väg. Eftersom jag hade gått om tid stannad jag och gick in på kyrkogården. Från vägen ser man en röd byggnad sticka upp över trädtopparna. Det som jag tidigare trott var en väderkvarn utan vingar visade sig vara klocktornet. Kyrkogården är väl värd ett besök. Det som särskilt fångade mitt intresse var en berghäll, som fungerar som gravsten, på vilken en tungdykarhjälm är inristad. Jag tyckte det var konstigt, och än konstigare att det stod Arne Zetterström. För så vitt jag kunde historien om Arne Zetterström hade han vuxit upp och bott i Äppelviken, som ligger på andra sidan Stockholm.

Jag borde kanske inte ha blivit så förvånad, för det har skrivits om Zetterströms grav i tidigare nummer av Signallinan. Om jag missat artikeln eller glömt bort vad jag läst kan vi låta vara osagt.

Nästa gång jag träffade Maria Landin frågade jag henne om hon hade någon förklaring till att Arne Zetterström är begravd på Nynäs gods kyrkogård. Hon kände inte till Zetterström, men kunde inte låta bli att försöka ta reda på historien.

Nedan följer resultatet av hennes detektivarbete:

Att försöka ta reda på varför Arne Zetterström låg begravd på Nynäs gods kyrkogård visade sig vara svårare än jag trodde. Några av mina annars så pålitliga informatörer hade aldrig hört talas om Arne. En annan bra utgångspunkt brukar vara Sveriges dödbok, där alla avlidna personer mellan år 1947 till 2006 finns omnämnda. Där står oftast var och när de är födda så att man får en ingång och vet var man kan börja leta. Det gick ju inte i det här fallet eftersom Arne dog 1945.

Till slut ringde jag till kyrkogårdsförvaltningen i Nynäshamn och där fick jag reda på att det inte bara var Arne som låg där utan tre andra "Zetterströmare" också. Vilka var nu dessa? Ja, jag fick namnen men blev inte så mycket klokare för det. Men jag fick också namn och telefonnummer till gravrättsinnehavaren. Jag ringde honom, det visade sig att Arne varit hans farbror. På min fråga, varför Arne låg begravd just här, fick jag svaret, ja, det undrar jag också. Sen berättade han att de andra var hans far, farfar och farmor. Men deras anknytning till Nynäshamn hade han ingen aning om. Till saken hör också att det tidigare bara var personer med anknytning till Nynäs gods eller underliggande torp som fick begravas på denna kyrkogård.

Men jag hade i alla fall nu fått en del uppgifter som jag kunde börja nysta i. Det visade sig att Arnes mamma Brita hette Lagerholm som ogift, hon var dotter till Tora Sohlman som i sin tur var dotter till Hulda Sohlman. Nu började bitarna falla på plats.

Hulda Sohlman var född Sandeberg. Hon var syster till Herman Sandeberg, en av männen bakom Nynäshamns tillblivelse i slutet av 1800-talet. Det var han som först kom med idén att bygga en järnväg till Nynäs och samtidigt anlägga en hamn för omlastning av gods från båt till tåg. Herman Sandeberg köpte stora delar av det som kom att bli Nynäshamns stad, inklusive ön Bedarön, av ägaren till Nynäs gods.

Hulda var gift med chefredaktören för Aftonbladet, August Sohlman. De fick tillsammans tio barn. August förolyckades 1874 och Hulda lämnades ensam med en stor barnaskara varav den

Yngsta bara var fyra år. Då trädde hennes bror Herman in och försökte hjälpa Hulda genom att hon fick arrendera ett av hans hemman i Nynäs, nämligen Bedarön. Där fick Hulda bo med barnen. Efter ett antal turer med äganderätten till Bedarön blev Hulda ägare till det område på ön som idag kallas för Sohlmansviken. Ett område som ännu idag ägs och bebos, åtminstone sommartid, av sohlmansättlingar.

De som idag ligger begravda på kyrkogården är, förutom Arne, hans bror Olof Turesson Zetterström och deras föräldrar Bror Ture Zetterström och Brita Zetterström född Lagerholm.

Att de har anknytning till Nynäs genom Hulda Sohlman och Bedarön är ju klart, men ändå kan man fundera över varför de valde just denna plats.

2010-01-27
Maria Landin

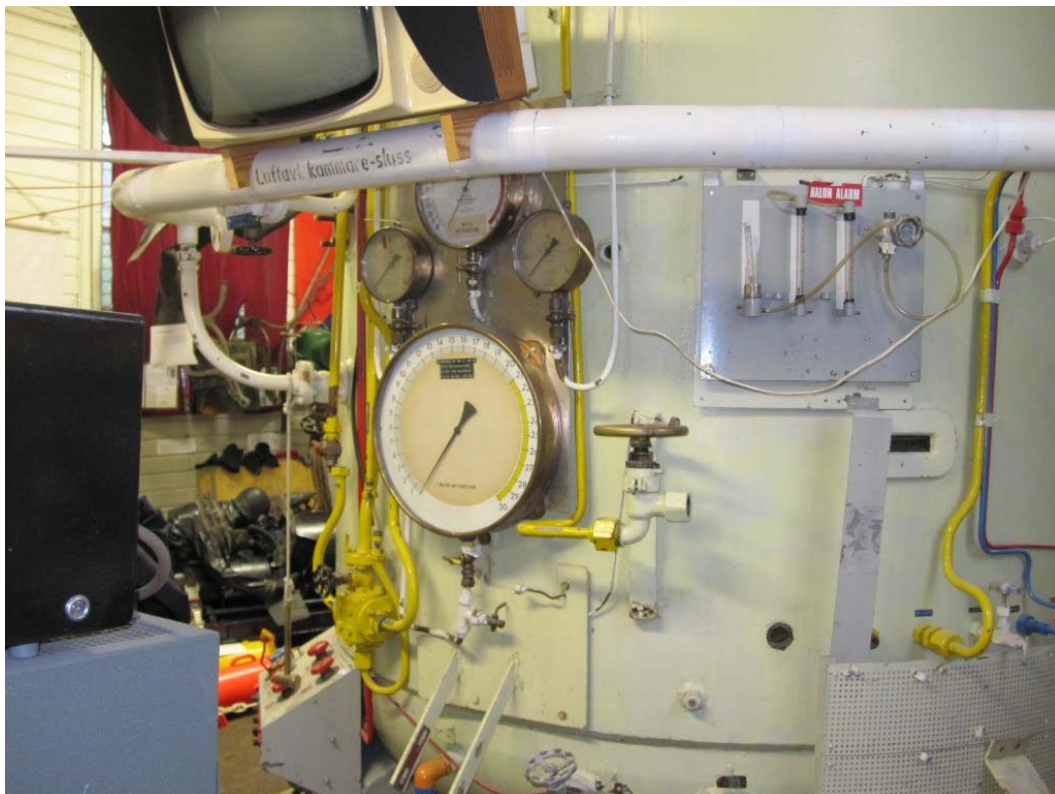
Arne Zetterströms gravsten på kyrkogården vid Nynäs Gods.

#

Manometrarna återmonterade

Tack vare insatser av vår sekreterare Hans Bohlin har experimentkammaren fått sina manometrar monterade. Vi tackar för insatsen och hoppas att även andra komponenter kan återmonteras så att kammaren kan bli komplett.

Rebreatherdagen 2009-12-10

Rapporterat av Åke Larsson

RB-dagen har arrangerats av svensk dykerihistorisk förening, www.sdhf.se, sen 2002 för att sprida kunskap genom nätverksbyggande möten. Målgruppen är rebreatherintresserade, aktiva dykare såväl som nyfikna prospekter som vill träffa likasinnade under avslappnade former för ömsesidigt utbyte av erfarenheter och kunskap.

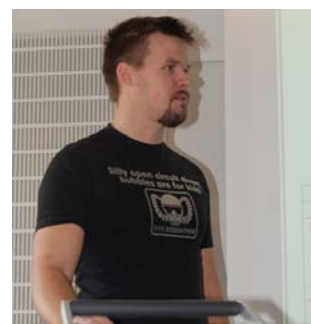
Rebreatherdagen i Karlskrona

RB-dagen anordnades tillsammans med det nybyggda försvarsmaktens dykeri och navalmedicinska center, FMDNC i Karlskrona. Med totalt ca 70 besökare och ca 40 RB blev det det hittills största mötet. Föredrag och utställning videofilmades och en DVD med materialet kommer att finnas tillgänglig framöver.

Lördag

Gänget samlades vid vakten utanför marinbasen för gemensam marsch till försvarsmaktens dykeri och navalmedicinska center. Ganska många deltagare hade rest lång väg och några värstingar hade startat hemifrån strax efter 0400 för att hinna i tid. Johan Carlsson välkomnade och öppnade mötet. Magnus Claesson, chef FMDNC, introducerade FMDNC och dess uppgifter. Eftermiddagen program bestod av föredrag:

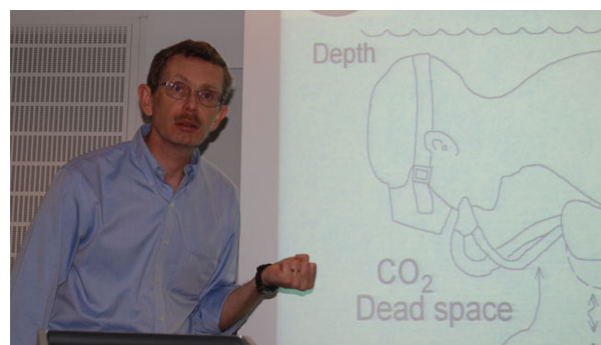
Sjöhästen

Anders Näsman berättade om engagerat och inlevelsefullt om RB-dykning på mycket djupa intakta vrak. Bilderna från det orörda Sjöhästen vraket på drygt 100 m djup var mycket imponerande. Ni som inte var med rekommenderas ett besök på hemsida, www.pagi.se där video- och bildmaterial finns tillgängligt

RB – testning Dan Warkander

Dan arbetar som forskare vid Navy Experimental Diving Unit, NEDU, som är den amerikanska motsvarigheten till FMDNC. Dan berättade om andningsarbete och om hur han arbetar med att ta fram gränser för hur mycket en dykare tål baserat på 1000-tals försöksdykningar. Mest intresse fick dock hans presentation av sin patenterade mätare för kvarvarande kapacitet i kalken. Se <http://www.freepatentsonline.com/6618687.pdf>

RB-olyckor och olycksorsaker Hans Örnhagen

Hans Örnhagen berättade kort om de risker som är speciella för RB-dykning och hur vissa rutiner och beteenden som är självklara vid dykning med OC kan vara farliga när man dyker RB.

DNC Jerry Lindén

Jerry Lindén avslutade föredragen med att berätta om FMDNC verksamhet med utbildning och testning av olika utrustningar.

Utställningen

När föreläsningarna var klara så var det dags för rundvandring på FMDNC och för att börja ställa upp alla dykapparater. Lyckligtvis (?) har FMDNC ännu inte fått sitt tryckkammersystem vilket gjorde att vi kunde utnyttja kammarhallen för utställningen.

Efter busstansport till Skönstavik vidtog grillning och diskussioner om dykning, dykeriapparater och andra viktiga teman.

Söndag

På morgonen delades gruppen i två, en grupp gjorde studiebesök i den gamla dyktanken med den 18 m djupa poolen där övningar i fri uppstigning genomförs. Den andra gruppen fortsatte iordningsställa utställningen. Fram till lunch var det demonstration, diskussion och demontering av dykapparater som gällde. En nöjd Hans Bohlin bakom grillen.

En serie bilder på olika RB finns på <http://www.dykarna.nu/fotoalbum/22361.html>

Efter lunch var det dags för praktik i den 6m djupa poolen och det gavs möjlighet till att prova på både den ena och den andra dykapparaten. Tyvärr var sikten i poolen dålig så det var inte möjligt att få till någon gruppbild i år.

Fler bilder från poolverksamheten finns på <http://www.dykarna.nu/fotoalbum/22361.html>

RB-dagen 2010

Planering pågår, sannolikt blir det i Stockholm med ett ”forskningstema”. Input välkomnas.

Mer info och vidareläsning:

Svensk dykerihistorisk förening, www.sdhf.se

Dan Warkanders CO2-patent: <http://www.freepatentsonline.com/6618687.pdf>

FMDNC och deras utbildningar <http://www.mil.se/marinbasen/Forsvarsmaktens-dykeri-och-navalmedicinska-centrum-FMDNC/>

Anders Näsman och information om Sjöhästen: www.pagi.se

Hans Örnhagens hemsida www.ornhagen.se

Åke Larssons hemsida: www.teknosofen.com

Johan Carlssons kontaktsida: <http://www.dykarna.nu/dykare/3603.html>

Fler album med bilder från dagen:

Anders Näsman - <http://www.dykarna.nu/fotoalbum/22194.html>

Mats Edenfeldt - <http://www.dykarna.nu/fotoalbum/22211.html>

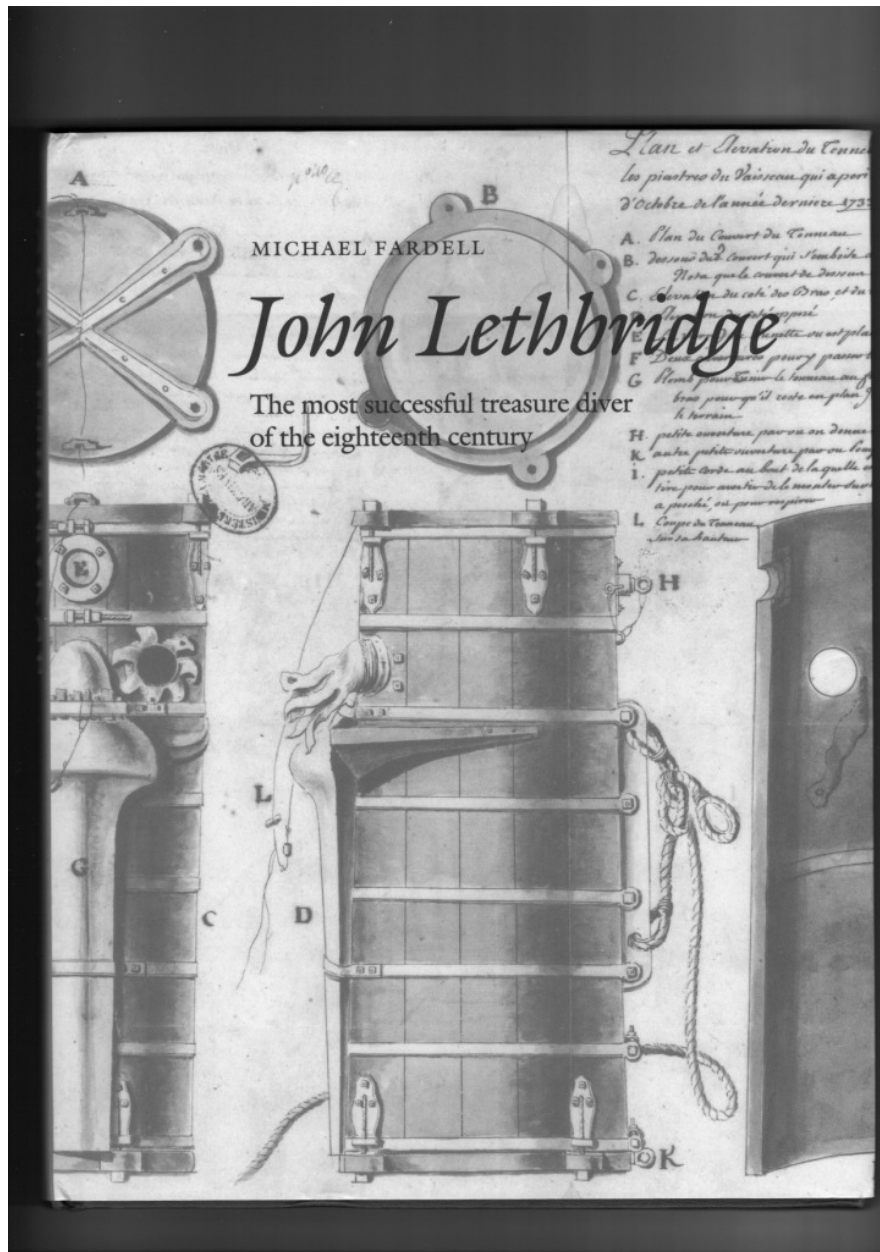
Johan Carlsson - <http://www.dykarna.nu/fotoalbum/22361.html>

#

HYDROCOSMOS
DIVING ■ CONSULTING ■ ENGINEERING

#

Ny bok från Historical Diving Society

I serien om berömda dykare och konstruktörer av dykeriutrustning har nu HDS kommit till John Lethbridge. Hans tunna är väl känd genom ett flertal illustrationer i artiklar om dykerihistoria. Då jag inte själv läst boken än vet jag inte om den innehåller någon information eller kommentarer rörande de dykerimedicinska problem som dykning med tunnan innebar. De största problemen var att tunnan var en sluten volym med en begränsad luftmängd som snabbt förorenades av koldioxid. Det andra problemet var att armarna stack ut ur tunnan och hjärtat förmår inte pumpa till högre tryck än motsvarande c:a 1,5 meter, vilket betydde att om man dök djupare så blev armarna blodtomma. Tillsammans med kylan innebar detta att det måste ha varit smärtsamt att arbeta och någon större kraft kan armarna inte ha utvecklat om arbetsplatsen låg djupare än 1,5 meter.

Boken finns att beställa på books@thehds.com

Captain Jacques Cousteau 100 år

Den person som sannolikt betytt mest för allmänhetens intresse för och kunskap om det som finns under havets yta är Jacques Cousteau. Han föddes 11 juni 1910 och avled 25 juni 1997, 87 år gammal. I år skulle Captain Cousteau blivit 100 år.

Tillsammans med Émile Gagnan konstruerade han 1942 den första demandregulatorn för frisimmade dykare, vad som senare skulle bli känt under beteckningen scuba (self contained underwater breathing apparatus).

Genom sina böcker exempelvis *Homo Delfinarius* och filmer som *Den tysta världen* gjorde han världen under vatten känd för stora grupper av människor, som aldrig skulle kunna tänka sig att dyka själva för att utforska denna del av jordklotet. Till sin hjälp i detta arbete hade han den ombyggda före detta engelska minsveparen *Calypso*, försedd med miniubåt, undervattensobservationskammare, helikopterplattform och allt som behövdes för olika typer av dykning.

Cousteau var både vetenskapsman och entreprenör och i början av 1960-talet genomfördes en serie mätnadsdykningar, *Conshelf I – III*, i undervattenshabitat på relativt grunt vatten, runt 10 – 15 meter. Tio år senare, på 1970-talet utvecklade han ett koncept för undervattensarbete på stora djup bestående av en ubåt försedd med tryckkammare för mätnadsdykning som fick namnet *Argonete*. Mitt i utvecklingen avstannade projektet tyvärr och det kom sedan inte att slutföras förrän det franska dykeri och forskningsföretaget *COMEX*, med hjälp av statliga medel slutförde projektet under namnet *Saga 1*. Tyvärr hade då utvecklingen på

mättnadsdykområdet kommit så långt att det system som fanns på Saga 1 var föråldrat och någon kommersiell betydelse fick projektet aldrig.

Idag drivs verksamheten med filmning och forskning rörande undervattensmiljön vidare av Cousteau Society som bildades 1973 och för närvarande försöker man samla in medel för att kunna renovera och bevara fartyget Calypso. Läs mer på <http://www.cousteau.org/>

#

Håll uppsikt på hemsidan www.sdhf.se

Och glöm inte att betala medlemsavgiften 250:-
till pg 4400251-7.

Om du använder pg-blankett kan du meddela adressändring
(Glöm inte att ändra även e-post och telefon).

Ändringar kan också göras direkt till ordföranden på
largus@spray.se

#

 CompAir

 **WALKER
FILTRATION**

MAXIMATOR®

 **INGENJÖRSFIRMA
CURT NYBERG AB**

Tele, Gotland. 0498-29 77 00
Tele, Stockholm. 08-747 00 05

E-post. info@curt-nyberg.se
Web. www.curt-nyberg.se

På sortimentet finns bla.:

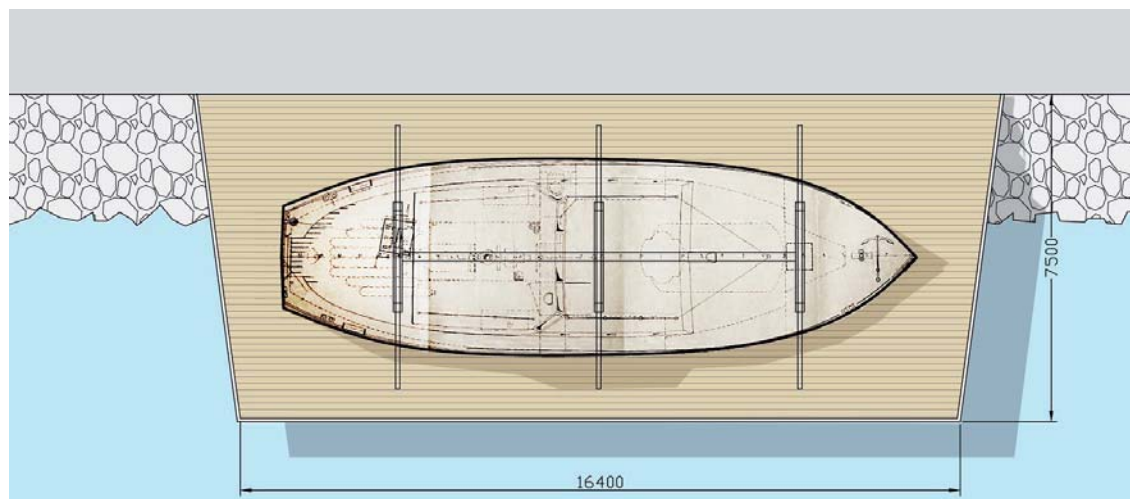
- *Högtryckskompressorer
- *Ventiler & ventilsystem
- *Service & reservdelar
- *Lyftsäckar
- *Gasbostrar
- *Filter & avskiljare
- *Fyllningsramper
- *Dyktelefoner

Om dykarbåten Unn

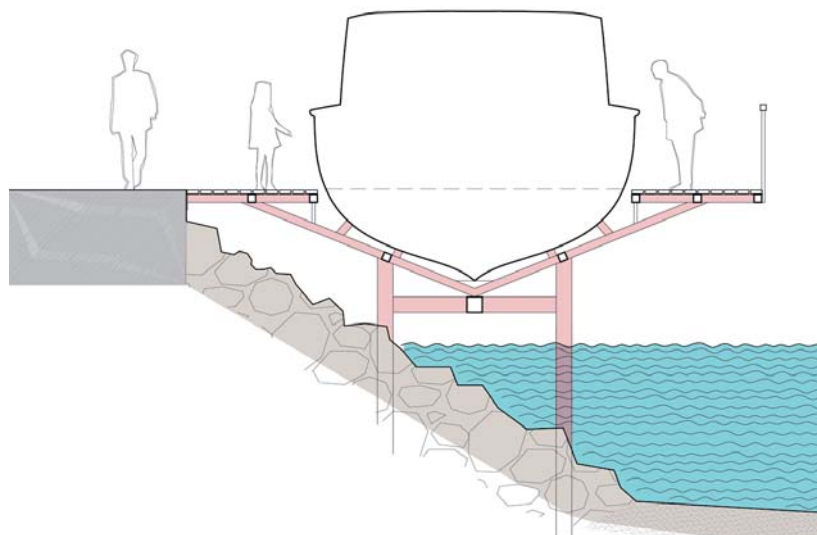
På 1950-talet lät marinen, på varv i Marstrand, bygga 4 stycken båtar för tung dykning. Båtarna var avsedda för dykning med ytdekompression och försågs med tryckkammare. Båtarna placerades sedan i de fyra marinkommando som då ansvarade för var sin del av Sveriges kust. Bland de mer spektakulära uppdrag båtarna varit med om är bärgningen av regalskeppet

Vasa. Efter 30 – 50 års tjänst har båtarna nu tagits ur drift och tre av båtarna har sålts till civila intressenter. Den fjärde båten väntar nu på sitt öde liggande på kajen vid Muskö. Svensk dykerihistorisk förening skulle vilja bevara båten för musealt ändamål och en skiss av hur det skulle kunna se ut har framtagits av BSK Arkitekter. Som framgår av skissen som presenteras nedan är båten av underhållsskäl tänkt att lyftas ur vattnet. För att förverkliga denna idé behövs en arbetsgrupp eller intresserad person som kan driva ärendet och samla in nödvändiga medel för genomförandet.

DYKARBÅTEN UNN. FÖRSLAG PÅ PLACERING INVID KAJEN FRAMFÖR DYKTANKHUSET SEKTION SKALA 1:50. BSK ARKITEKTER / SBN 09-03-25

Hyperbaric Treatment Technology

Hagelvädersgatan 5 • SE-418 34 Göteborg, Sweden • Tel +46 (0)31 54 98 00 • Fax +46 (0)31 54 98 10 • E-mail: info@htt.necton.se

SJÖHISTORISKA MUSEET

ÖPPET DAGLIGEN KL 10-17

Telefon/fax: 08/ 519 549 00, fax 08/ 519 549 49.
Informationstelefonsvare: 08- 519 549 70

www.sshm.se/sjohistoriska

DYFO SUB 35 Kamerafodral

För alla 35 mm systemkameror.

Även många med motor, winder och sportsökare.

Alla objektiv passar. — Ett riktigt proffshus till bra pris!

DYFO® SYSTEMS

UNDERVATTENS- FOTOUTRUSTNING

Du tänker väl inte köpa blix till per kilo!?

— Nej! Välj **DYFO SL 32**. Den kompakta blixten med de småt fantastiska egenskaperna som med kraft lyser ut konkurrenterna. Blixthuvudet väger endast 340 g! DYFO SL 32 passar alla kamerafodral och Nikonos. Tal att jämföras med vad som helst. t.o.m. priset!

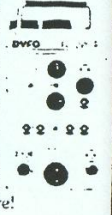

Vi har även armar och tillbehör. Hör med Din dykbutik, eller direkt med oss för broschyrer, priser m.m!

DYFO COM SUPER och DYFO MINI COM

Tva förstklassiga dyk-telefonssystem av absolut driftsäkraste typ för en eller flera dykare. Passar AGA, Technisub m.fl.

— Manga special-egenskaper och servicefri funktion ger bästa totalekonomi - säger nöjda användare!

DYFO SYSTEMS AB

Övre Åsvägen 3, 439 37 Onsala, Sverige. ☎ +46 (0)300 26357

INTERSPIRO

Box 10060 S-181 10 LIDINGÖ, SWEDEN

Tel: (+46) 8 636 51 00

Fax: (+46) 8 765 48 53

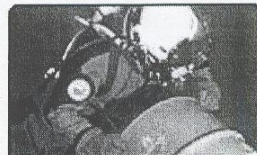
There is a Viking suit for every need

Our suits have a history going back five decades. Skillful chemists and product experts have continuously worked to improve our suit in all ways. The basic concept is the same. Why? Because it works. We have always focused on quality. Our customers appreciate that and come back. We have seen many changes during the years, new applications and new materials coming and going. Serious divers return to Viking rubber suits year after year. For them Viking is a good investment and makes diving-life simple.

Trelleborg Viking 0411-679 40

www.trelleborg.com/protective

RATTAR, SPÅKAR OCH VRED ABSOLUT FÖRBUDNA

Vår idé är enkel, du koncentrerar dig på upplevelsen så ser vi till att utrustningen fungerar - utan din inblandning.

Xstream Dive exempelvis har inte en enda ratt eller spak som du skall vrida på för att den skall fungera. Optimal funktion oavsett djup är inbyggt redan från början - varför krångla till det?

SVENSKA SPORTDYKARFÖRBUNDET

Idrottens Hus, 123 87 Farsta, tel 08-605 63 75, fax 08-605 63 72

Framtida evenemang:

#

Skeppsholmsdagen 2010-09-12

#

Dykningens dag 2011-05-28

För arrangemang se www.dykningensdag.se

#